NGUYỄN PHƯỚC VĨNH

truyện ngắn

Anh em

Rạng thương nhớ,

Còn một tuần nữa là Tết rồi. Bữa nay nhà cúng đưa ông Táo. Trời Long Xuyên se se lạnh. Trời Denver chắc buốt giá kinh hồn? Chắc em đang nhớ về quê nhà nhiều lắm? Phải không em?

Trưa hôm qua, ba đưa anh đọc lá thư em gởi về. Nét chữ của em không còn con nít nữa. Ảnh của em càng cho thấy em đã lớn. Nhưng anh vẫn cảm nhận bàng bạc trong thư cái nét vừa tinh quái vừa thành thật của thằng Rạng ngày nào còn nhỏ xíu, từng bị các anh chọc quê đến phát khóc. Ôi thuở ấu thời của anh em chúng mình đầy kỷ niệm nên thơ, nay còn đâu! Em bây giờ chắc đã đủ lời lẽ, dư sức "trả đũa" các anh, chứ sức mấy mà phát khóc nữa. Cuộc sống khó khăn ở quê hương, lại bận bịu "thê nhi" đã làm anh già hơn em tưởng tượng nhiều. Đối với anh, dầu chưa được trèo lên hết đỉnh cao của tuổi trẻ như mơ ước, mà anh đã mõi mòn, tuột dốc. Tuổi trẻ ở quê nhà thảm thương như vậy đó!

Sức sống cuồn cuộn trong thân thể nở nang của em biểu lộ niềm tự tin về tương lai của em đang vươn cao. Niềm kỳ vọng của gia đình đặt vào em cũng đang phấp phới trong lòng mọi người, nhứt là ba, má. Anh chỉ tiếc rằng, vì quá thành thật, trong thư em đã không giấu giếm ba má rằng em đang bất an... làm ba má phần nào cũng bất an.

Ba má đã gần sáu mươi. Em hãy nhắm mắt lại, hãy nhớ hình ảnh của ông bà nội mình ngày xưa... Bây giờ hình ảnh đó đang dần dần sống lại trong dáng dấp ba má mình hôm nay. Ngoài bóng đêm, hương nhang, tiếng cười đùa ngoài sân của bé Giao Hoà, con của anh Hai mình, ba má chắc sẽ tìm được niềm an ủi trong ý nghĩ "thằng Út Rạng nó đang ở Mỹ, chắc sẽ ăn học nên người..." Chút ấm áp mơ hồ đó hình như cũng tan biến khi ba lẳng lặng đưa lá thư của em cho anh, rồi ra nằm võng trước sân nhà, nhìn đăm đăm lên tàng cây mận, cây mận hồng đào mà anh em chúng mình thường trèo lên bẻ trái, em có còn nhớ không?

Anh biết ba đang nghĩ về em, nghĩ về cái xứ Mỹ xa hoa, tân kỳ, mịt mờ bên kia bờ biển Thái Bình. Óc tưởng tượng dựa trên sách vở, trên phim ảnh, nói về cái xứ em đang ở đó có lúc làm ba phấn khởi, vui cười cả ngày, đôi khi hơi khoe khoang một chút, nhưng cũng lắm khi ba đăm chiêu, cả ngày không hé răng, sau khi đọc thư em hay thư ai đó từ Mỹ gởi về. Ba ý thức

được sự bất lực của mình trước thời cuộc, trước số mệnh, đồng thời ba cũng không ngừng nghĩ về thằng Út của ba, "cái gì cũng ưu tiên cho thằng Út hết...", thằng Út của ngày xưa, mới đó mà giờ chừng như đã xa xưa! Em đã làm gì? Em đang nghĩ gì? Em sắp quyết định như thế nào? Không! Ba hoàn toàn không thể lo, không thể giúp gì cho em được nữa, dầu ba thương nhớ em vô vàn! Cho nên ba nhìn đăm đăm lên tàng cây mận, chắc ba đang đếm trái, đếm lá vu vơ...

Anh không tài giỏi gì hơn ba đâu, nhưng anh cảm thấy phải thay ba viết thư nầy cho em. Dầu gì đi nữa, khoảng cách tuổi tác giữa anh và em cũng cho phép anh nhớ biết nhiều hơn ba cái tâm trạng, cái kinh nghiệm của lứa tuổi em đang trải qua. Từ đầu thư, anh xác nhận em bây giờ đã trưởng thành rồi. Về mặt học vấn, trí thức, từ lâu em đã qua mặt cả nhà. Điều ba má đang lo nghĩ không phải là những việc đó. Lối em nhìn cuộc đời và sự khôn lớn của em trong việc chịu đựng những va chạm, những thăng trầm trong cuộc sống, mới là điểm cả nhà đang ưu tư.

Bảy năm xa gia đình! Bảy năm "tứ cố vô thân"! Hẳn là em đã học hỏi được nhiều về cuộc đời. Tuy anh không phải nổi trôi, đơn độc như em trong suốt những năm đó, nhưng ở quê nhà, anh cũng đã trải qua biết bao nhiêu gian truân, khốn khó. Ngoài những lần bàn bạc, thảo luận với ba má, anh đã được lợi điểm hơn em là anh đã đủ hiểu biết, đã tương đối khôn lớn khi đương đầu với những năm tháng đen tối đó. Dựa vào cuộc sống bây giờ của anh và gia đình, em có thể cho là anh đã không thành công để giúp cả nhà thoát khỏi cảnh chật vật khó khăn. Nhưng em ơi, em phải hiểu, ở quê hương mình bây giờ, giữ để khỏi bị tệ hơn, đừng lún sâu hơn vào khốn khó cũng đáng được kể như là thành công rồi. Bài học mưu sinh ở quê nhà chắc là không áp dụng cho em được ở xứ người. Nhưng những tâm trạng, những suy sụp tinh thần trước cái gian nan, cái mất mát, cái thua thiệt... theo anh nghĩ, muôn đời và bất cứ đâu, cũng giống nhau, ai cũng có lúc phải chịu... Nhiều lúc anh có ý nghĩ, để chen chưn với đời, mỗi người là một vận động viên trên đường đua, tất cả đều đồng cân, đồng sức, đồng tài; và trên đường, ai ai cũng có lúc vấp ngã, thương tổn. Kết quả cuối mỗi chặng đường tuỳ thuộc vào cách điều dưỡng vết thương và có gượng nổi dậy để chạy tiếp hay không thôi.

Em đang ở xứ tự do, anh tin em có thể tìm đọc được những cuốn sách dạy "học làm người" của học giả Nguyễn Hiến Lê để mà rèn nghị lực. Anh thì làm sao bằng ông Lê được, nhưng những điều anh muốn san sẻ với em sau đây, đều được viết ra từ đáy lòng anh, từ kinh nghiệm thất bại & thành công của chính cuộc sống của anh.

Em có thể chán ngán khi đọc hàng trăm trang luân lý suông, nhưng với vài trang do anh viết, hy vọng em sẽ chịu khó đọc hết, đó là tâm tình của người anh xa diệu vợi, đó là tình ruột thịt anh em mình mà! Phải không em?

Hãy nhìn vào thực tế cuộc sống của em hôm nay, qua thư em viết gần đây: không tiền, không việc làm bền vững, học hành dở dang, không xe, bạn bè hắt hủi, cô đơn... đủ cả mọi khó khăn anh có thể tưởng tượng. Tội em quá! Ngồi than thân trách phận cũng đâu cải thiện được gì! Hãy nghe lời anh, nghĩ về năm điểm chính anh viết dưới đây, em sẽ thấy ra được mình nên làm gì.

XÁC ĐỊNH VẤN ĐỀ

Có những lần anh chìm ngập trong đủ mọi thứ âu lo, toan tính, thất vọng. Việc nào anh cũng thấy khó khăn, ràng buộc, dây dưa lẫn nhau... đến nỗi suốt ngày anh cứ nằm, ngồi tính quẩn từ chuyện nầy sang chuyện nọ để rồi bỏ dở tất cả, vì không thể giải quyết riêng lẻ. Ghi ra giấy rõ ràng từng việc một đi em, ghi ngang đó luôn tất cả những giải pháp mình có thể dùng & hậu quả (nếu có). Làm được như vậy, em sẽ nhận rõ ra được mức độ những khó khăn của mình, đồng thời dễ chọn lựa việc nào cần phải giải quyết trước. Thường thường sau khi làm như vậy xong, anh liền thấy ra "cũng không phải là không có cách..." và anh yêu đời!

BIẾT ĐỢI CHỜ

Sự đợi chờ, chính là hành động tốt nhứt, lợi nhứt, nếu mình biết sử dụng đúng lúc đó em. Trong quá khứ, anh đã phí thời gian, tuyệt vọng, suy nhược biết bao nhiêu lần chỉ vì biết mỗi có chờ đợi và chỉ ngồi không, chỉ mơ màng nghĩ về thời điểm mình mong sẽ tới. Đừng lầm lẫn như anh. Khi phải chờ một điều gì để làm, thì nên ráng làm một cái gì đó để đừng cảm thấy "chờ". Ý anh muốn nói, thời gian chờ đợi ấy cần phải được lấp đầy bởi bất cứ công việc gì (chân tay hay trí nảo) Làm để quên, làm để không thấy thời gian quá dài, làm để xoá ấn tượng mình đang vô dụng... Những công việc "lấp chỗ" đó, nếu được em làm bằng tất cả sự cố gắng, với tất cả tâm ý như em sẽ làm đối với công việc em đang chờ, anh tin nó sẽ không vô ích đâu. Tối thiểu nó cũng giúp cơ thể em khoẻ, tinh thần em sảng khoái.

SINH HOẠT ĐIỀU ĐỘ

Điều độ chính là thói quen. Thói quen là gì, nếu không phải là những hành động mà lúc ban đầu của sự lập đi lập lại ấy cần rất nhiều cố gắng, rất nhiều phấn đấu nội tâm để giữ đúng giờ, đúng mức. Mỗi một phấn đấu nhỏ nhặt trong cuộc sống hằng ngày đều giúp cho mình thêm "dám phấn đấu" khi hoàn cảnh đòi hỏi như thế!

BIẾT CHẤP NHẬN

Có những khó khăn mà cột giải quyết anh phải ghi là "vô phương". Sức người có hạn mà em! Quả là chán nản lắm, nếu mình cứ ước ao hoài tới điều mình biết chắc không thể nào làm nổi, hay không bao giờ đạt được. Những lúc đó, anh thường tự an ủi bằng cách nhìn xuống trong giây phút. Trong "giây phút" thôi em nhé, để cảm thấy vui vui, cảm thấy mình còn may mắn hơn nhiều người khác. Nhớ là đừng nhìn xuống hoài! Anh không muốn em sinh ra yếm thế hoặc trở thành tự mãn, tự phụ vô lý!

HIỂU NGƯỜI

Mỗi cá nhân là trung tâm vũ trụ của chính họ. Cha mẹ, vợ chồng, anh em, bạn bè, người thương, kẻ thù đều không có ngoại lệ. Bởi vậy đòi hỏi người khác hiểu mình như mình tự đánh giá là một điều vô ích. Anh nhận định, "biết mình" để xác định vị trí và khả năng của mình là một điều hay, nhưng chưa đủ. Cần phải "hiểu người" để cư xử cho hợp lý, hợp tình. Thông cảm được người khác không làm thiệt mình đâu, ngược lại, nó là chiếc cầu đưa mình đến với tình người, tạo sự hoà hợp giữa cá nhân mình và cuộc sống, giúp cuộc sống dễ dàng hơn.

Nếu em đọc đến đây mà lòng vẫn dửng dưng, thì một lần nữa anh nhắc em hãy suy nghĩ lại: Vì ba má, vì niềm vui của ba má trong chuỗi ngày còn lại của hai người, em hãy đọc lại lần nữa, nghĩ kỹ về tất cả những gì anh vừa viết, rồi viết thư cho ba... Ngày nào ba đọc thư em xong, thay vì ra nằm võng đếm lá mận trước sân, ba lại vui vẻ chở bé Giao Hoà đi vòng vòng chợ bằng xe đạp, rồi "hai ông cháu ghé mua chè về cho bà nội", ngày đó anh sẽ viết thư khác cho em. Lá thư đó sẽ ngắn, chỉ báo tin vui thôi. Em của anh lúc đó chắc chắn đã thực sự trưởng thành, như cánh chim bằng bay lượn trên cao.

Anh luôn thương nhớ em. Chúc em năm mới có những đổi thay trong tâm tư thật lạc quan. ■

Anh, NgPhHải

Viết tại Boulder, Colorado